

OPEN MONUMENTEN DAG

programma 2026

“Veerkrachtig” Erfgoed

zaterdag
12 sept
2026
Hengelo

Programma & nieuws:

 www.erfgoedhengelo.nl

 Erfgoed & monumenten Hengelo

 [openmonumentendag-hengelo](https://www.instagram.com/openmonumentendag-hengelo)

het
Cultuurfonds

Hengelo

MUSEUM
HENGLO

zondag
13 sept

Locatie Park Bataafse Kamp door wethouder Benno Brand
Voordracht gedicht van stadsdichter Robert Roth en muziek door VONK
Thema: “Veerkrachtig Erfgoed”, in tijden van onzekerheid

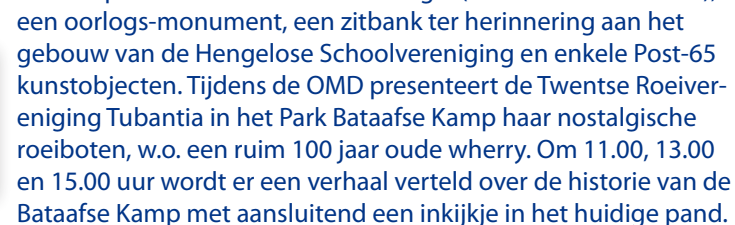
Het thema staat symbool voor herstel, vernieuwing en het vermogen van monumenten om mee te bewegen met veranderende tijden. Eeuwenlang boden monumenten ons bescherming tegen gevaren van buitenaf. Nu worden ze zelf geconfronteerd met nieuwe uitdagingen: van de effecten van klimaatverandering tot het tekort aan vakmensen die deze bijzondere plekken kunnen onderhouden en doorgeven. Op zaterdag 12 september is een vijftiental locaties geopend en op zondag 13 september is er speciale aandacht voor de vier begraafplaatsen, waar u een kijkje kunt nemen hoe veerkrachtig erfgoed kan zijn. Centrale locatie op de zaterdag is het gebied tussen de **Bataafse Kamp** (nostalgische roeiboten in het Park Bataafse Kamp) en het **Stationsplein** (Oldtimershow met auto's uit de jaren '50-'70). Een wandeling met gids langs de gebouwen in deze centrum-uitbreiding aan het einde van de 19e eeuw vindt plaats om 11.30 en 14.00 uur (start Park Bataafse Kamp). Ook is op deze dag in het stadskantoor de speciale tentoonstelling te zien over de Post-65 periode, de architectuur periode na de wederopbouw. In de week voorafgaand aan de Open Monumenten Dag wordt ook nog een aantal speciale activiteiten georganiseerd.

(zie hiervoor het programma achterzijde flyer)

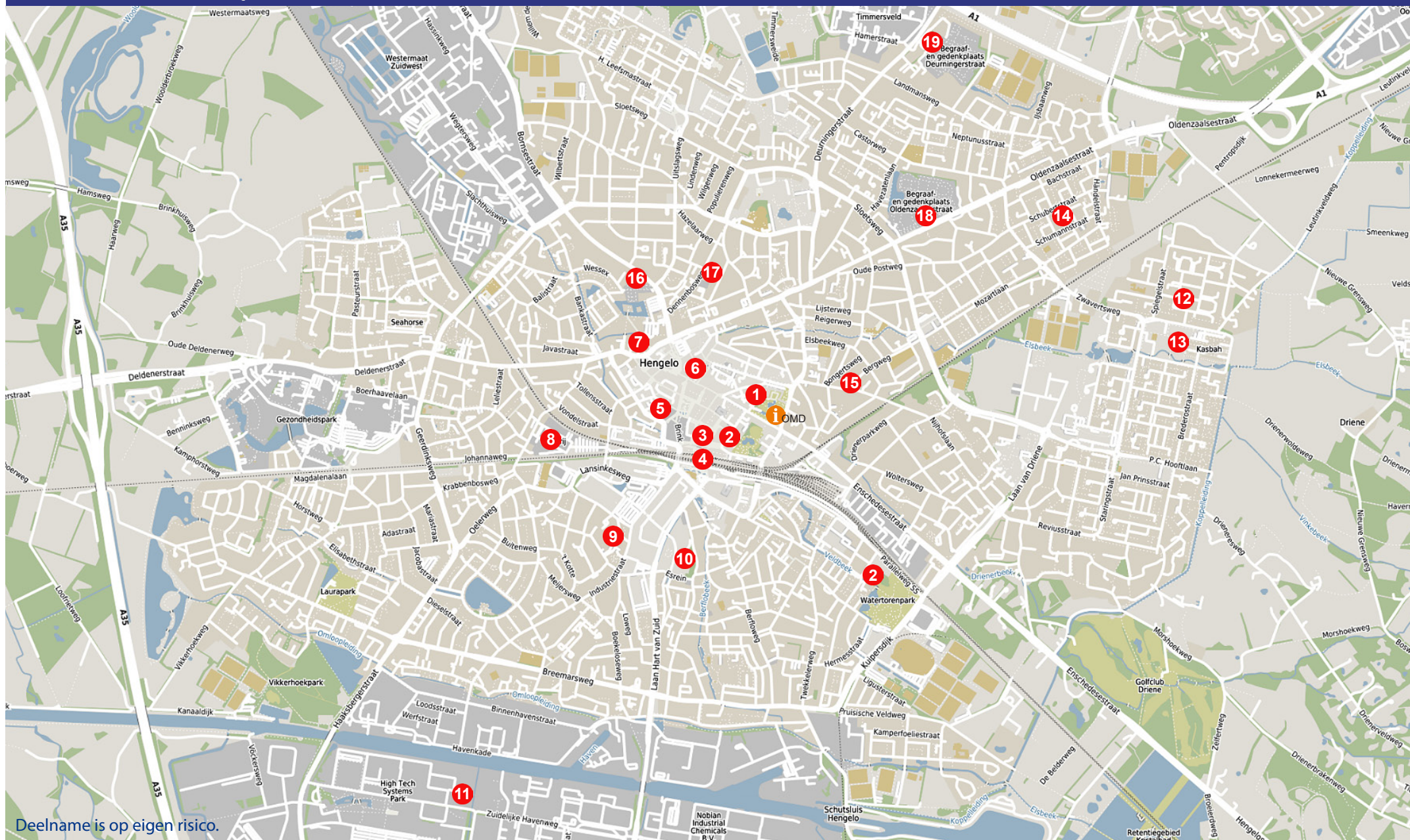
**De volgende locaties zijn op zaterdag 12 september te bezoeken,
van 11.00 tot 16.30 uur**

Locatie 1 Park Bataafse Kamp (1954)

De huidige Bataafse Kamp wordt nog steeds gedomineerd door het voormalige schoolgebouw uit de Wederopbouw (1954), dat sinds 2022 een nieuwe bestemming heeft gekregen met wonen in een maisonnette, loftwoning, appartement of penthouse. In het groen van het Park Bataafse Kamp bevinden zich een waterorgel (diverse muziekshows),

(aanmelding vooraf via Margot Vermeulen, mail: wmvermeulen@hotmail.com).
Paviljoen Groen verzorgt in het Park Bataafse Kamp de horeca.

Locatie 2 Schouwborg (2001), Beursstraat 44

Op deze locatie hoek Beursstraat/Stationsplein stond ooit eind 19e eeuw de eerste

Hengelose gasfabriek opgericht in 1865 tegelijk met het 1e station van Hengelo. Toen de gasfabriek van Oostrom-Meijes in 1905 verhuisde naar de Tweekelerweg kwam het terrein braak te liggen. Omdat de grote zaal van het tegenover gelegen Beursgebouw te klein werd en eigenlijk begin 1900 de pracht en praal van het gebouw nogal was afgenomen, besloot de gemeente om een nieuw Concertgebouw te bouwen op de plek van de voormalige gasfabriek. Deze werd in 1914 met de opera Carmen van Bizet geopend. Helaas veroorzaakten de bombardementen van 6 en 7

oktober 1944 zware schade aan het gebouw, dat pas in 1953/'54 grondig werd hersteld. Toen ook in 1997 het Concertgebouw definitief haar deuren sloot maakte het in 2001 plaats voor een nieuw theater naar ontwerp van architect Jan Hoogstad. Als Post 65-architectuur (1965-1990) is het huidige complex één van de aansprekende gebouwen in Hengelo uit deze periode. Tijdens de OMD worden er door de Schouwborg rondleidingen gegeven.

Locatie 3 Stationsplein jaren '50, wederopbouw architectuur

Met de bouw van het 2e station van Hengelo (1899) kreeg het gebied voor het station min of meer de vorm van een plein. Direct rechts naast het station stond een hoog pand waarin de werkplaats was ondergebracht gevolgd door twee woningen, die door diverse spoorwegfamilies werden bewoond. Links van het station was een rijwielstalling en aan de rechterzijde kwam na 1905 de sigarenkiosk van Gerrit Jan Mengerink. Aan de overzijde van het plein bevonden zich café Weijschede, garage Bleeker, groenten- en fruithandel Assink en richting toen nog Stationsweg geheten Hotel Eulderink en Hotel-Cafe Neuf. Helaas hebben de bombardementen van 6 en 7 oktober 1944 de situatie volkomen

veranderd. Behoudens de stationsoverkapping verscheen het 3e station Hengelo (1951) en werd aan de overzijde de huidige bebouwing gerealiseerd met o.a. het gebouw van de Amsterdamse Bank met 2 bijzondere gevelreliëfs (1953/nu Scapino). In feite ontstond direct na WOII op het Stationsplein een soort van evenemententerrein: de traditionele Lambertuskermis werd er bijvoorbeeld gehouden. Nadien heeft uiteraard de nieuw gecreëerde Markt deze functie overgenomen. Het Stationsplein is in de laatste decennia diverse malen op de schop gegaan. Zo kreeg de (bijbel) kiosk rond 1960 een nieuwe plek nabij de Europatunnel totdat hier in 2016 de huidige fietsenstalling werd gerealiseerd. Het busstation is gebleven, het nieuwe theater verscheen in 2001 op de hoek van de Beursstraat. Op het Stationsplein is een oldtimershow met auto's uit de jaren '50-'70, diverse trotse oldtimer bezitters tonen hun roerend erfgoed. Onze stads-ijscoman Franky's is ook aanwezig met zijn 55-jaar oude Spijkstaal-kar.

Deelname is op eigen risico.

Locatie 4 Stationsoverkapping (1899) RM, Industrieel spoorweg-architectuur. Stationsgebouw(1951) GM

Na het eerste station van Hengelo (1866) bestond eind 19e eeuw een dringende behoefte aan een groter station, dat tussen 1899 en 1902 werd gebouwd naar ontwerp van architect

Van Heukelom. De nog steeds bestaande gietijzeren perronoverkapping heeft in tegenstelling tot de rest van het station het bombardement van 6 en 7 oktober 1944 wonderwel overleefd. Het nieuwe stationsgebouw is ontworpen in 1951 door architect Schelling. Een station van gewapend beton met rijk gedecoreerde prefab elementen. De luifel aan de achterzijde is ontworpen door architect Harry Abels. Sinds OMD 2024 is in de stationshal het Erfgoed Café geopend. (Verhalenkraal locatie)

Locatie 5 Museum Hengelo (1881) RM, Beekstraat 51

Oorspronkelijk winkelwoonhuis, in 1881 door architect J. Moll verbouwd tot herenhuis in neo-classicistische stijl.

De rijk gedecoreerde voordeur is vervaardigd door Caspar F. Homann. Het originele interieur is nog aanwezig in keuken, gang, trappenhuis, dienstbodekamer en de door suite-deuren gescheiden voor- en achterkamer. Plafonds met sierstucwerk en vensterbanken van trijpsstof. Rijksmonument sinds 1999. In de tuin van het museum staat een heel belangrijk en bijzonder archeologisch

artefact: een middeleeuwse vierkante houten waterput uit 1083.

Locatie 6 Lambertusbasiliek (1890) RM, Enschedesestraat 3

De uit 1890 daterende Lambertusbasiliek is een rijksmonument van de hand van architect G.W. te Riele Wzn. De kerk is nog steeds één van de blikvangers van de skyline van Hengelo. Het interieur wordt gekenmerkt door prachtige gebrandschilderde vensters, deels uit de Wederopbouw-tijd. Om 15.00 uur vindt er een bijzonder orgelconcert plaats verzorgd door Euwe en Sybolt de Jong. In hun al 20 jaar lang bestaande project "Vier handen, één

brein" nemen de beide broers u mee door o.a. de muzikale cantate-goudmijn van Johann Sebastian Bach.

Locatie 7 Waterstaatskerk (1839) RM, Deldenerstraat 20

Deze als Grote Kerk in 1839 gebouwde Waterstaatskerk is een zgn. zaalkerk op rechthoekige grondslag met officiële ingang aan linkerzijde. De klok is nog afkomstig uit het voormalige kerkje op de begraafplaats van Huys Hengelo. Een kerk die lange tijd geen kerk meer was maar weer als kerk wordt hergebruikt. Er is een filmpresentatie over de historie van het gebouw en het huidige

gebruik door Protestantse Gemeente (PKN).

Locatie 8 Oyfo Techniek Museum, Hazemeijerstraat 300

Op een uniek bedrijfsterrein uit 1914 startte Floris Hazemeijer een elektrotechnisch bedrijf, dat uitgroeide van Hazemeijer tot Holec tot Eaton. In dit industriële erfgoed bevindt zich tegenwoordig o.a. Oyfo Techniek Museum. Om 11.00 uur en 14.00 uur wordt voor max. 15 mensen een rondleiding gegeven door het depot. Aanmelden aan de balie bij binnenkomst. Vol is vol !!! Het museum en de rondleiding zijn gratis te bezoeken.

Locatie 9 Ayasofia Moskee (oorspr. jaren '20), Willem de Clerqstraat 15

In het voormalige gebouw van de R.K. jongensschool Collegium Mantuanum, later Hildegrijschool zit sinds 1989 de Turks Islamitische Stichting Hengelo en beheert er een moskee. In 2023 is het gebouw deels verbouwd en krijgt het een oriëntaalse uitstraling, compleet met koepel en een 25 meter hoge minaret. Het ontwerp is van PR 8 architecten. Tussen 13.40 en 14.00 uur vindt het middaggebed plaats, er is ruimte om het gebed bij te wonen. **De gebedsruimte zonder schoenen betreden en (jong) volwassen dames moeten het hoofd kunnen bedekken.**

Locatie 10 Gebouw 16 (1971), Esrein 61-63

In deze voormalige spuitrij-zandstralerij van STORK hebben René Haafkes en Monique Heine een bijzondere B&B, vergaderruimte en oldtimerstalling ondergebracht. Hun motto 'Samen een passie delen met anderen' komt hier volledig tot zijn recht. Er kan een kijkje genomen worden in deze bijzondere overnachtingslocatie. Hier wordt het Hart van Zuid/Stork-gevoel op zijn best gevoeld. (Verhalenkraal locatie)

Locatie 11 Museum Thales, Haaksbergerstraat 67/gebouw N

In het Bedrijfsmuseum Thales draait het om ontmoeten, beleven en ontdekken. Jong en oud kunnen kennismaken met de wereld achter de "hightech" onderneming en daarmee met de geschiedenis van de radar, computers en vuurleiding. In de expositieruimte staan modellen opgesteld van schepen, radar-, vuurleiding- en communicatiesystemen. In het museum is zowel de computergeschiedenis van 1922 tot heden (mechanisch en elektronisch) als de radarevolutie van 1940 tot heden te zien. Er draaien diverse radarmodellen en ieder voorwerp heeft zijn eigen verhaal. Het is vaak onbekend dat Thales (Hollandse Signaalapparaten) ook medische en ruimtevaartapparatuur fabriceerde; ook deze zijn opgenomen in de expositie. Verder staan er ook nog demonstraties met een warmtebeeld-camera op het programma.

Locatie 12 De Jeu-woning, Potgieterstraat 3 Post-65 architectuur

In Hengelo staan ca. 350 zogenaamde De Jeu-woningen, gebouwd in de 2e helft van de jaren '60 in o.a. de wijken Groot Driene en Hengelose Es. Ze zijn ontworpen door de Hengelose gemeente-architect Marinus De Jeu. Woningbouwcorporatie Welbions, met het merendeel van de nog in verhuur zijnde woningen in haar portefeuille, heeft in samenspraak met bewoners in de afgelopen jaren voor een bijzonder verduurzamingstraject gekozen. Bewoners konden hierbij o.a. kiezen voor een nieuwe badkamer, keuken en/of toilet. Ook is er voor gekozen om voor een aantal woningen een label "NOM" (nul-op-de-meter) te verkrijgen. In de wijk Groot Driene kan aan de Potgieterstraat 3 een gerenoveerde en verduurzaamde woning worden bezocht.

Locatie 13 Kasbah/Piet Blom Museum (1973) RM, Voorhof 3A

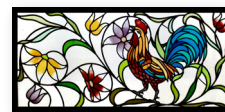
In de Kasbah in Groot Driene is sinds 2013 het Piet Blom Museum ondergebracht vernoemd naar deze inspirerende architect van kubuswoningen. Onder het motto "het Piet Blom Museum brengt architectuur naar de mensen" krijgt u een goed beeld wat deze architect heeft betekend in Nederland. Het in 2025 als rijksmonument aangewezen woningbouwcomplex is één van de unieke Post-65 monumenten uit de periode 1965-1990.

Locatie 14 Electro Radio Nostalgie Museum, Johan Wagnerstraat 20

In de bijzondere landelijk bekende wederopbouwwijk Klein Driene bevindt zich het unieke Electro Radio Museum van de in 2025 overleden oprichter/verzamelaar Henk de Groot. Het museum wordt voortgezet door zijn familie en vrijwilligers. Meer dan 100 jaar radiogeschiedenis valt hier te bewonderen en valt duurzaamheid en bijzondere ontwerpen van deze oude apparaten op!

Locatie 15 Glas-in-lood Museum, Bergweg 1

Eigenaar Bas Beckers maakte en restaureerde 30 jaar lang als glazenier glas-in-lood werken en gebrandschilderde ramen. Zijn bijzondere collectie is te zien in het sinds 2023 geopende museum. U krijgt er informatie over de gebruikte technieken en allerlei stijlperiodes.

GM: Gemeentelijk monument

RM: Rijksmonument

**De onderstaande locaties zijn op zondag 13 september te bezoeken,
van 11.00 tot 16.30 uur**

Locatie 16 Oude Algemene Begraafplaats (1625) RM, Bornsestraat 27.

De begraafplaats is één van de oudste van Nederland, waarschijnlijk van rond de 15e/16e eeuw. De oudste aanwezige grafsteen is van Segger uit 1625.

Eén van de laatste dorpsgenoten die er begraven ligt is de 21-jarige student Adam Kolthof. Begin 1945 is hij al als tewerkgestelde in kamp Zöschen overleden en kon pas in 1949 in het graf naast zijn opa worden bijgezet. Het was Johanna Frederika ter Horst, die er voor gezorgd heeft dat deze historische plek bewaard is gebleven. Zij richtte in 1912 de Vereniging

Gemeenschappelijk Onderhoud (VGO) op. Het poortgebouw dateert van 1894-'95 naar ontwerp van architect J. Haarhendriks. Gemeentearchitect J. Moll heeft een tekening gemaakt van een inrichting van de begraafplaats. De contouren van het eerste Lambertuskerkje dat hier gestaan heeft zijn in de paden met Corton stalen platen aangegeven. Ook bevinden zich er enkele herdenkingsstenen uit WOII. Op de begraafplaats zijn diverse graven te vinden van bekende Hengeloers: baron Mulert/laatste bewoner Huys Hengelo, Jan Dijk 1e burgemeester Hengelo, Jan van Alphen/wethouder en landsbestuurder, Lambertus Hagen/bierbrouwer, Albert en Frederik van Wezel/vervoerder, Rudolf Adriaan de Monchy directeur KNKS, Jurriaan Engelbert Stork/directeur Machinefabriek/KWF, Johan van Benthem/schoolmeester, Pieter van Delden/huisarts en Conrad Schwalemeijer/kas-telein. Uniek zijn ook de aanwezige graftrommels, ook wel kransdozen of kransstrommels genoemd, die als funerair erfgoed voor de toekomst zorgvuldig bewaard worden.

Locatie 17 Joodse Begraafplaats (1890) RM, Dennenbosweg 44

Ooit had de Joodse gemeenschap van Hengelo, Borne en Delden rond 1750 een gemeenschappelijke begraafplaats in de Lemerij binnen de buurtschap Buren bij Borne. Deze is in 1960 geruimd en de stoffelijke resten zijn verplaatst naar de Joodse Begraafplaats in Borne aan de Twijnerstraat. Eind 18e eeuw werd door Baron Mulert van Huys Hengelo aan de Joodse gemeenschap Hengelo een voormalig heideveldje aan de Dennenbosweg als begraafplaats ter

beschikking gesteld. In 1890 werd het terrein uitgebreid met de huidige stenen muur, waarvan het zogenaamde metaheerhuis voor de rituele reiniging van de overledene deel uit maakt. In het gebouwtje bevindt zich nu een klein informatiecentrum.

Op de begraafplaats bevindt zich o.a. het graf van Fré Cohen (1903-1943), de grafisch ontwerpster die tevergeefs aan de Duitse bezetter probeerde te ontsnappen. Recentelijk zijn alle graven op een bijzonder fraaie wijze opgeknapt. Door de vrijwilligers worden er rondleidingen gegeven om 11.00, 12.30, 14.00 en 15.30 uur.

Locatie 18 Begraaf- en gedenkpark (1910) GM, Oldenzaalsestraat 347

De parkachtig aangelegde begraafplaats is ontworpen door tuinarchitect Hoek, met aan de Oldenzaalsestraat de zeer fraaie neoclassicistische toegangspoort met Dorische zuilen van Bentheimer zandsteen. Bovenin de poort wordt het jaartal 1910 in Romeinse cijfers aangegeven. Op de ca. 10 ha grote begraafplaats liggen ruim 8700 graven. Familiegraven van o.a. Stork, Hazemeijer en De Monchy, huisarts dokter Maas, verzetsheld Jules Haeck, de architecten Karel Muller en Anton Beudt en er is het zogenaamde

Hannovergraf met in WOII tijdens de bombardementen op Hannover omgekomen tewerkgestelde Hengeloërs. Bijzonder ook is de eerste urnenmuur uit de jaren '60 vlakbij de fraaie vijver. De begraafplaats kent daarnaast een unieke verzameling oude bomen zoals imposante eiken, de 25m hoge conifeer Taxodium aan de vijver, een aantal vleugelnooten en een Magnolia tripetala bij de ingang. De gidsen Jan Zwienenberg en Hans Beerens verzorgen een rondwandeling over de begraafplaats om 14.00 uur.

Locatie 19 Begraaf- en gedenkpark (1929) GM, Deurningerstraat 262

De van oorsprong katholieke begraafplaats aan de Deurningerstraat werd in 1980 door de gemeente Hengelo overgenomen van het Aartsbisdom Utrecht. Het ruim 6 ha grote terrein telt ca. 6000 graven, waaraan ook een islamitisch gedeelte is toegevoegd. Het begraaf- en

gedenkpark kent een aantal bijzondere graven: rond het centrale monument op de Calvarieberg liggen verschillende pastoors, is er een aantal oorlogsgraven en graven van verzetshelden. Andere graven van markante Hengeloërs zijn o.a. die van de winkeliers Oostvogel, Tasche en Ten Eekelder, hoteleigenaren Falkmann en Holthaus, musicus August Vörding, ijsmeester Piet van der Poel, kermisexploitant Gigengack en het graf van Joseph Sylvester, beter

bekend als Menthol. Ook de restantbotten van de oude katholieke begraafplaats (1871-1915) aan de Oldenzaalsestraat (nu het kleine parkje bij De 3 Marken met de marksteen Hollingbergsteen) zijn hier herbegraven. Om 11.00 uur is er een begeleide wandeling o.l.v. gids Jan Zwienenberg.

Programma: weekend van de Open Monumenten 2026

Thema:
Veerkrachtig Erfgoed

Donderdagavond 10 september 19.30 uur bij Museum Hengelo

Pitches over roerend en onroerend erfgoed

Antek Olszanowski, over roerend erfgoed, wherry roeiboten

Peter v. Roosmalen, over Post 65 architectuur

Wieger Mulder, over Post 65 Rijksmonument Kasbah

Pauze

Mustafa en Mufide Halaceli, over immaterieel erfgoed, eerste Turkse gastarbeiders

Ricardo, over roerend erfgoed, oldtimers uit de periode '50 -'70

Jan Zwienenberg, over begraafplaatsen en groen erfgoed

Vrijdagavond 11 september 19.00 uur Stadswandeling

Van Paal tot Paalwandeling langs het oude rijkswegennet door het centrum van Hengelo o.l.v. Gerhard Post m.m.v. Hans de Gruil en Rewert Wolthoff; start Enschedesestraat bij spoorwegtunnel ter hoogte van huisnr. 114

Zaterdag 12 september Nationale Open Monumentendag

- Opening 10.00 tot 11.00 uur Bataafse Kamp, door wethouder Benno Brand en met gedicht van stadsdichter Roberth Roth voorgedragen door Marga Nagtegaal en muziek door Vonk
 - 11.00 tot 16.30 uur 19 locaties opengesteld voor bezichtiging
 - 11.00, 13.00 en 15.00 uur verhaal over de geschiedenis van de Bataafse Kamp door Margot Vermeulen
 - 11.30 en 14.00 uur wandeling van Bataafse Kamp naar het station met verhalen over het erfgoed gelegen aan deze route door Rewert Wolthoff en Hans Beerens
 - 11.00 tot 16.00 uur tentoonstelling in de stadhuishal over Post-65 architectuur
- Op deze dag zijn alle genoemde OMD locaties gratis te bezoeken

Zondag 13 september 11.00 - 16.30 uur vier begraafplaatsen

- Locatie 16, Oude Algemene Begraafplaats, Bornsestraat
- Locatie 17, Joodse Begraafplaats Dennenbosweg, met 4 rondleidingen 11.00, 12.30, 14.00 en 15.30 uur

Door Museum Hengelo wordt een stadswandeling langs beide bovenstaande begraafplaatsen georganiseerd om 13.00 uur/start Museum Hengelo Beekstraat 51

- Locatie 18, Begraaf- en Gedenkpark Oldenzaalsestraat, rondleiding 14.00 uur met Jan Zwienenberg over groen erfgoed en Hans Beerens over bijzondere graven
- Locatie 19, Begraaf- en Gedenkpark Deurningestraat, rondleiding 11.00 uur door Jan Zwienenberg over historie begraafplaats